

4

Gebruik MJB als sturingsinstrument

10

Eerste hulp bij gescheiden ouders

12

Curriculum.nu kiest doorgaande lijn

14

Wat nou: geen diploma?!

Inhoud

- 3 Column Edward Moolenburgh
- 4 Gebruik MJB als sturingsinstrument
- 6 Lobbyen is een vak apart
- 8 Niet verstoppen, wel beschermen
- 10 Eerste hulp bij gescheiden ouders
- 12 Curriculum.nu kiest voor door-
gaande lijn en meer samenhang
- 14 Wat nou: geen diploma?!
- 16 Oprichten Integraal kindcentrum
is schaken op drie borden
- 18 Hoop op uitrollen leerconcept

Colofon

De VBS is het tijdschrift van VBS, netwerkorganisatie voor diversiteit, eigenheid en samenwerking in het onderwijs. Het verschijnt vier keer per jaar en wordt gratis toegestuurd aan leden. Donateurs ontvangen, afhankelijk van hun bijdrage, eveneens het tijdschrift.

VBS aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor de inhoud van bijdragen die door niet-VBS-medewerkers zijn geschreven.

Redactie Edward Moolenburgh, Peter Warnders, Jaan van Aken en Steffie Bom (hoofd- en eindredactie)

Redactie-adres Binckhorstlaan 36, 2516 BE, Den Haag

Telefoon 070-331 52 52
Mail redactie@vbs.nl
Twitter @VBSonderwijs
Website www.vbs.nl

ISSN 2451-9707

Concept vormgeving Huis Communicatie
Vormgeving Luupa
Druk Dima - Media Groep b.v.
Fotografie VBS, tenzij anders vermeld

Koesteren

Van 19 tot 21 april jl. vond de jaarlijkse ECNAIS-conferentie plaats. ECNAIS staat voor European Council of National Associations of Independent Schools, waarvan VBS een van de oprichters en leden is. Met zeven leraren van VBS-scholen ben ik hier dankzij subsidie van het aan VBS gelieerde Jan Kersten Fonds naartoe geweest. Bij de conferentie in Kiev was het thema de democratisering en onderwijsvernieuwing in Oekraïne.

Wat mij altijd raakt tijdens de ECNAIS-bijeenkomsten is hoe bijzonder de vrijheid van onderwijs in Nederland is. Vorig jaar vierden we het 100 jarig bestaan hiervan. In al die jaren zijn we onderwijsvrijheid als vanzelfsprekend gaan beschouwen. We vinden het normaal dat er keuzevrijheid is voor ouders om een school voor hun kinderen te kiezen die bij hen past, dat ze een nieuwe school kunnen stichten, en dat scholen de invulling van het onderwijsaanbod grotendeels zelf mogen bepalen. Ten overstaan van collega's uit andere landen – waar de vrijheid van onderwijs en het kunnen maken van keuzes helemaal niet vanzelfsprekend is – besepte ik weer dat we die vrijheid moeten koesteren. Een van de aanwezige VBS-leden, Tamar Chavardès van de Waterlandsschool uit Purmerend, beaamt dit. In haar gastcolumn op pagina zeven doet ze verslag van haar ervaringen tijdens de reis en conferentie.

In mijn online blog van april kwam onderwijsvrijheid en de bijbehorende autonomie van scholen ook terug. Ik noem het daar een groot goed, maar wijs er tegelijk op dat het een behoorlijke verantwoordelijkheid met zich meebrengt. Als school sta je tenslotte middenin de maatschappij.

Je hebt te maken met lokale en regionale ontwikkelingen en vele belanghebbenden zoals de gemeente, de samenwerkingsverbanden en de kinderopvang. Behalve het richten op je eigen organisatie, vragen de huidige uitdagingen ook om een gezamenlijke aanpak. Ook de inspectie roept hiertoe op, mede naar aanleiding van De Staat van het Onderwijs 2016 – 2017.

Het is daarom van belang om als school op (externe) samenwerking gericht te zijn. En met samenwerking bedoel ik dan niet bestuurlijke schaalvergroting. Het gaat erom dat bestuurders een goed beeld hebben van de gemeente en regio waar de school is gevestigd, wat het onderwijsbeleid is, welke kwesties er spelen, hoe de ontwikkeling van leerlingen er de komende jaren verloopt en – het belangrijkste – hoe hierin samengewerkt kan worden. En dan heb ik het over samenwerking met alle belanghebbenden.

Echte samenwerking en medeverantwoordelijkheid nemen voor de gemeente en regio waar je werkzaam bent, zegt iets over de school die je wilt zijn. Dat geldt zowel voor bestaande scholen als voor nieuwe scholen. Begin volgend schooljaar heet VBS er weer vier welkom in haar netwerk. Scholen met eigen ideeën over wat goed onderwijs is en welke waarden ze willen meegeven aan kinderen. Wat zijn wij blij met deze initiatieven, ook die koesteren we. Maar eerst komt de zomervakantie eraan. Geniet ervan! ■

Tekst
Edward Moolenburgh,
directeur VBS

Fotografie
Eleonora Moolenburgh

www.vbs.nl

emoolenburgh@vbs.nl

Gebruik meerjarenbegroting als sturingsinstrument

Auteur
Rob Voorwinden

Beeld
Rob Niemantsverdriet

mdriessen@vbs.nl

www.vbs.nl

De vereenvoudiging van de bekostiging komt in het vo en po steeds dichterbij. Het opstellen van begrotingen wordt daardoor eenvoudiger, maar de operatie brengt ook een herverdeling van de bekostiging met zich mee. ‘En dat kan pijn doen’, zegt financieel adviseur Marcus Driessen, samenwerkingspartner van VBS. Door hierop tijdig te anticiperen in de meerjarenbegroting, zijn scholen beter voorbereid op de toekomst.

De nieuwe bekostigingsregels die er voor het vo en - later - in het po op stapel staan, zijn eenvoudiger dan de huidige. Daardoor wordt het voor scholen makkelijker om te begroten en te plannen. In het vo gaat de nieuwe situatie wellicht al per 2019 in. Hoe de vereenvoudiging van de bekostiging voor het po er in detail uit gaat zien is nog onbekend.

Geleidelijk schrappen

‘De meest vergaande versimpeling zou zijn om scholen voortaan gewoon één bedrag per leerling uit te betalen’, zegt Driessen. ‘Maar dat heeft een te grote herverdeling van geld tussen scholen tot gevolg. Daarom wordt nu overwogen om geleidelijk enkele onderdelen van de bekostigingsregels aan te passen of te schrappen. Zoals het onderscheid tussen jonge en oude leerlingen, en het meewegen van de gemiddelde leeftijd van leerkrachten. Dat laatste kan nog steeds een fors effect hebben op scholen, zeker bij kleine school-

besturen. Bij grote scholen middelt die leeftijd zich wel uit, maar kleine scholen met relatief veel oud personeel gaan er op achteruit.’ Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij kleine eenpitters (scholen tot 180 leerlingen) en scholen met een bijzonder onderwijsconcept, zoals veel VBS-leden. De leerkrachten zijn gehecht aan het concept en dus minder mobiel. Daardoor stijgt de gemiddelde leeftijd van het personeel. ‘Ik adviseer kleine scholen met een hoge gemiddelde leeftijd van het personeel om rekening te houden met het verlies van zo’n dertigduizend euro of meer. Dat is al gauw een halve FTE voor een leerkracht.’

Natuurlijk kan het meevallen. ‘Scholen krijgen bijvoorbeeld nu extra geld voor verlaging van de werkdruk. En je weet nooit of het ministerie weer maatregelen gaat toevoegen om de scholen te ontzien die het zwaarst worden getroffen. Maar dat kan niet te gek worden. Elke aanvullende regel maakt het systeem weer onoverzichtelijker. Dus voor je het weet heb je de huidige situatie terug.’

Tijdig anticiperen

Als het goed is gaan scholen tijdig op de veranderingen anticiperen in hun meerjarenbegroting (MJB). Die moeten scholen al een aantal jaar verplicht opstellen, maar veel van die begrotingen zijn volgens Driessen nog te statisch. ‘Zo’n

‘Veel van de meerjarenbegrotingen zijn nog te statisch.’

plan is vaak een foto van de bestaande situatie. Niet elke school draait aan knoppen om te zien hoe de situatie verandert als bijvoorbeeld de leerlingenaantallen wijzigen. Maar dat is wel wat je wilt. Het aantal nieuwe leerlingen heeft immers rechtstreeks effect op de inkomsten en dat jarenlang. Helaas rekenen scholen zich hiermee wel eens te rijk. De meest gemaakte fout is een te rooskleurig beeld van de instroom.'

Financiële aandachtspunten

Een ander moeilijk punt in de bekostiging zijn de materiële kosten. Want een krijtbord ging veertig jaar mee, terwijl een digibord al na een paar jaar is afgeschreven. 'Er is veel meer ict in de scholen, en de materiële bekostiging is daar onvoldoende op geïndexeerd', aldus Driessen. 'Een ander probleem - in elk geval bij het opstellen van de begroting - is ook dat scholen meestal meer geld binnenkrijgen dan verwacht. De bekostiging voor het personeel wordt voorafgaand aan een schooljaar vastgesteld. Na dat jaar volgen nog twee bijstellingen, afhankelijk van de loonkostenstijging in de markt. Die vallen bijna altijd positief uit. Als je daar geen rekening mee houdt, houd je jaar in, jaar uit steeds geld over. Of dat erg is? Bij de uitgaven is voorzichtigheid vaak troef, maar daardoor mis je wel kansen om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren.'

Output formatieplan is input MJB

Het belangrijkste advies van Driessen aan scholen is: houd de financiën tegen het licht en pas daarop regelmatig je MJB aan. 'Per kwartaal als dat nodig is, maar in elk geval twee keer per jaar. De ene keer in het voorjaar, bij het vaststellen van de nieuwe formatie: hoeveel leerlingen komen er binnen, wie vertrekt er, wie gaat er met pensioen? Wat heeft dat voor financiële gevolgen? En de tweede keer aan het einde van het jaar, bij het opstellen van de begroting. Gebruik de output van het formatieplan als input voor de MJB, en andersom. Zo wordt je planning een cyclus. Er blijft altijd onzekerheid, maar je kunt zelf de grenzen van die marges vaststellen en gaan bijsturen als ze overschreden worden. Gebruik je MJB als sturingsinstrument, dan houd je grip op de zaak.' ■

Twee VBS-scholen - waar Driessen adviseert – over hun financieel beleid.

Alex van Zwam, directeur van de Montessori-school Houten (po):

'Een goede planning is cruciaal. Zeker als je, zoals wij, drie locaties hebt. Wat gaan de leerlingenaantallen doen, en wat voor gevolgen heeft dat voor je financiële beleid? Het voordeel van een eenpitter is dat je wel heel flexibel bent. Ik weet waar de ruimte ligt, en ben steeds aan het afwegen: waar kan ik schuiven, waar kan ik investeren?'

Jos Dirkse, penningmeester van de Kralingse School in Rotterdam (po):

'Een meerjarenbegroting is een levend document, dat je steeds moet bijstellen. Vaak al tijdens het schooljaar. De rijksbijdrage valt bijna altijd hoger uit dan gebudgetteerd, omdat die halverwege het kalenderjaar pas definitief wordt gemaakt. Het doel van zo'n beleidsplan is niet om je resultaat te bekijken, maar om je beleid te bepalen. Een school is een olietanker: als je naar links wilt, moet je tien kilometer van tevoren al die kant op gaan sturen.'

Lobbyen is een vak apart

Tekst
Alice Haak,
 directeur - bestuurder G.J.
 van den Brinkschool in
 Wageningen

Beeld
 Alice Haak

www.brinkschool.nl

Nieuwsgierigheid was mijn voornaamste motivatie om deel te nemen aan de Masterclass Lokale Belangenbehartiging in februari dit jaar. De timing was goed: vlak voor de raadsverkiezingen, wanneer de lokale belangen worden uitvergroet. En omdat elke directeur-bestuurder politieke sensoren heeft maar ik niet politiek onderlegd ben, was de masterclass een welkome aanvulling.

Als eenpitter is het van belang om goed geïnformeerd te zijn over wat er lokaal speelt. Als school heb je een maatschappelijke taak en moet je over je eigen muur heen kijken. Je hebt daar de politiek bij nodig. Daarom is het belangrijk een goede relatie met ambtenaren - die het werk voorafgaand aan besluitvorming doen, college van B&W en gemeenteraad te hebben. Goed contact heb ik altijd gehad, maar lobbyen is een vak apart.

Tijdens de masterclass heb ik veel geleerd over lobbywerkzaamheden. Timing is heel belangrijk, je moet zaken op de juiste momenten aankaarten. Een tweede is rolvastheid, het moet duidelijk zijn wie de bringer van de boodschap is. Dat niet de ene keer een leraar, dan een ouder en daarna jijzelf als contactpersoon optreedt. Dan zaai je verwarring. Je moet je boodschap kunnen pitchen door een bondig en helder verhaal te hebben. Denk ook constructief mee bij het opkomen voor de belangen van je school. Door te denken in ge-

zamenlijke oplossingen, is de kans groter dat je je doel bereikt. En kom niet met losse flodders, dan wordt je plan meteen afgeschoten. Aan een goede lobby gaat dus denkwerk vooraf.

Voor een casus over huisvesting voor bewegingsonderwijs heb ik veel aan de masterclass gehad. Samen met een medebestuurder heb ik het issue in kaart gebracht. Zo konden we naar buiten treden met een goed plan: wat was volgens ons mogelijk op huisvestingsgebied. Op dit moment zijn we met ambtenaren de haalbaarheid van het plan aan het verkennen. Door met open vizier mee te denken, ben je een constructieve gesprekspartner. Maar het politieke besluitvormingsproces kan grillig verlopen, daar houd ik rekening mee.

Mijn bewustwording is vergroot door de masterclass. Daardoor ga ik bijvoorbeeld beter voorbereid naar de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Met mijn voorzitter heb ik besproken wat we op de agenda voor de komende vier jaar willen krijgen. De wethouder waardeert dat deze agenda samen met het onderwijsveld opgesteld wordt. En je moet het ijzer smeden als het heet is: er is een nieuwe raad en een nieuw college. Concreet heeft het nog niet direct iets opgeleverd, lobbyen is tenslotte een proces van de lange adem. Wel ben ik positief gestemd over de huisvestingcasus. Er liggen kansen, mede dankzij de masterclass Lokale Belangenbehartiging. ■

Freedom is our religion!

Zeven leraren van VBS-scholen reisden (dankzij subsidie van het aan VBS gelieerde Jan Kersten Fonds) in april naar de conferentie van ECNAIS, European Council of National Associations of Independent Schools. Leerkracht Tamar Chavardès van de Waterlandschool in Purmerend doet verslag.

Oekraïne is na de val van de Sovjet Unie onafhankelijk geworden. Tijdens de rit in de taxi van het vliegveld naar het hotel duiken steeds meer enorme flatgebouwen op. De Sovjet-stijl is voelbaar en zichtbaar. Naast die grote grijze sombere gebouwen staan de glimmende orthodoxe kerken met koepeldaken. Het hotel staat in het centrum van de stad, daar waar de vernieuwingen en moderniteit goed te merken zijn. Nieuwe cafés, sushi-restaurants, vestigingen van McDonalds, mooie kledingzaken en grote doeken met vooruitstrevende kreten zoals 'Freedom is our religion!' flitsen voor mijn ogen. En toch is de armoede niet ver. Als ik mijn hoofd uit het raam van mijn hotelkamer steek, zie ik grauwe stenen, kapotte muren en overal vuil op de grond liggen.

Meediscussieren

Ditzelfde contrast is te zien in het feit dat in het oosten de oorlog woedt, terwijl op hetzelfde moment een nieuwe onderwijswet wordt aangenomen met zeer progressieve en idealistische plannen. Dit is ook de reden dat ik in Kiev ben. Samen met zes andere leerkrachten uit het algemeen bijzonder onderwijs ga ik tijdens de ECNAIS-conferentie meediscussieren over vrijheid van onderwijs, vrije schoolkeuze voor ouders en de invloed van het bijzonder onderwijs.

Met veel interesse heb ik geluisterd naar de vele lezingen van onderwijsskenners uit Europa en vooral naar de krachtige woorden van de Minister van Onderwijs uit Oekraïne, mevrouw Lilia Hrynevych. Daarnaast heb ik genoten van het bezoek aan één van de bijzondere scholen in Kiev, waar ik zelfs een boom heb mogen planten en van de prachtige culture optredens en gerechten heb mogen genieten. Naast al deze verwennerijen, gingen ook mijn radertjes draaien.

Rijkdom

Wij zijn in Nederland verwend op het gebied van onderwijs. Vrijheid van onderwijs is voor bijna alle Nederlanders een logisch gegeven. Dat je zelf mag kiezen voor de school van jouw kinderen is dat ook. Toch is het goed te beseffen dat dit helemaal niet logisch en vanzelfsprekend is. Er is bijna geen land waar bijzonder onderwijs 100 procent wordt gesubsidieerd. Erger nog, het wordt in de meeste landen helemaal niet gesubsidieerd!

Dat Oekraïne nog een lange weg te gaan heeft is duidelijk. Dat zij ervoor gaan ook. Ik draag al die hardwerkende Oekraïense leerkrachten een warm hart toe. Leerkrachten die met veel respect voor elkaar en de kinderen, nieuwe onderwijsvormen proberen neer te zetten. Ik weet dat Nederland zijn eigen problemen heeft, dat het aanzien van leerkrachten veel te laag is en de werkdruk veel te hoog. Toch wil ik leerkrachten, schoolleiders en vooral ook ouders wijzen op de rijkdom die wij bezitten. Hoe fijn het is, dat wij wel de keuze hebben en dat wij niet krom hoeven te liggen om dit te bekostigen. Laten wij daarom af en toe een vreugdedansje maken, zoals wij dat ook doen als de zon ons land laat leven op een warme lentedag.

Een ouder van een leerling die les kreeg op een school van De Kleine Prins, wilde niet dat dit bekend werd. De naam, foto of andere gegevens mochten niet in de schoolgids of online komen te staan. De moeder deed dit om haar kind te beschermen. Het feit dat haar kind speciaal onderwijs volgde zou in het latere leven van de leerling mogelijk op vragen kunnen stuiten. Volgens de werkgroep IBP van De Kleine Prins is dit precies waar privacy om draait. Ze zijn er druk mee bezig.

Niet verstoppen, wel beschermen

Auteur
Steffie Bom

Beeld
De Kleine Prins

www.dekleineprins.nl

De werkgroep Informatiebeveiliging en Privacy (IBP) is eind vorig jaar opgericht. Deze bestaat uit Machteld Rohn (Hoofd HRM), Ruben Bloemen (Hoofd IT) en Sohrab Ghaderi (Coördinator IT & Beheer) van De Kleine Prins, een onderwijsinstelling voor speciaal onderwijs. Het eerste doel was het realiseren van bewustwording als het gaat om privacy. 'Je kunt immers nog zulke mooie plannen en wensen hebben, als het management en de medewerkers er niet achter staan komt hier niets van terecht', aldus Rohn.

Eerst het MT

Het drietal nodigde daarom Bas Vorstermans (advocaat en tevens juridisch adviseur VBS) uit om een presentatie over privacy te geven aan het bestuur van de stichting, alsook de directeuren, teamleiders van de scholen en de hoofden van dienst die onder de stichting vallen. 'Vervolgens hebben we op basis van een format van Kennisnet het beleidsdocument 'Informatie Beveiliging en Privacy' opgesteld', vertelt Bloemen. 'Een standaard-

document waarin stond waar we in de toekomst naartoe wilden en wat we in de toekomst geregeld wilden hebben. De praktische invulling ontbrak nog, dat zou gaandeweg wel volgen. Die bewustwording, daar ging het om.'

Awareness-sessies

Met één presentatie is die bewustwording er nog niet, dus organiseerde de werkgroep op iedere school een *awareness-sessie*. 'We verlangden nog niets van de medewerkers, behalve dat zij op de hoogte waren van het doel van

de AVG en het bestaan van de werkgroep. Toch gingen we tijdens deze sessies wel al dieper in op de situaties waarin je (onbewust) inbreuk kunt maken op privacy. Denk aan het laten liggen van vertrouwelijke documenten op je bureau, het onbewaakt achterlaten van je computer, het hangen van een adressenlijst op het prikbord, het maken en gebruiken van foto's van leerlingen en het onveilig versturen van documenten via je mail naar andere instanties, bijvoorbeeld het revalidatiecentrum waarmee we samenwerken', legt Bloemen uit.

'Met één presentatie is er nog geen privacybewustwording.'

v.l.n.r. Machteld Rohn, Ruben Bloemen en Sohrab Ghaderi

Stockfoto's

Volgens Rohn duurde het even om iedereen te overtuigen. 'Privacy betekent gewoon meer gedoe, maar dat niet alleen. We hebben bijvoorbeeld jarenlang een kalender gehad met afbeeldingen van leerlingen, uiteraard met toestemming van de ouders. Deze kalenders kregen de gezinnen cadeau. Leuk omdat het herkenbaar was, maar met de komst van de AVG niet langer houdbaar. Behalve dat ouders straks actief toestemming moeten geven voor foto's die wij willen gebruiken, moeten we bij deze toestemming ook vermelden waarvoor we de foto's gaan gebruiken, met welk doel, wat er na de plaatsing met de foto gebeurt en dat ouders het recht hebben om de toestemming in te trekken. In de praktijk is dit voor ons onwerkbaar. Het heeft ertoe geleid dat we nu stockfoto's gebruiken. De kalender is afgeschaft. Je kunt je voorstellen dat zo iets even moet bezinken.' Ghaderi noemt als bijkomend voordeel dat nu veel minder foto's worden opgeslagen. 'Dit past bij de dataminimalisatie ofwel het zo min mogelijk gebruiken en verwerken van gegevens, wat de AVG vereist. Neem de sinterklaasintocht. Hiervan

werden jaarlijks wel honderd foto's gemaakt. Behalve dat je je kunt afvragen of het nodig is om zoveel foto's te maken, werden er maar twee gebruikt. Het digitaal opslaan van zoveel foto's was overbodig en bracht risico's met zich mee. Dat willen we in de toekomst voorkomen.'

Risicoanalyse

Ter inventarisatie van de risico's die de organisatie loopt, ontvingen de medewerkers na afloop van de *awareness-sessies* een formulier met de vragen: welke risico's op het gebied van privacy loop je bij je eigen werkzaamheden en schat je die laag, gemiddeld of hoog in? 'We zijn nu bezig met het analyseren van alle input. De resultaten willen we in een memo verwerken, om vanuit daar een plan van aanpak te maken', aldus Ghaderi.

Onbeantwoorde vragen

Nu medewerkers langzaam het belang van privacy inzien, krijgt de werkgroep steeds meer vragen voorgelegd: mogen we nog foto's van leerlingen gebruiken ter ondersteuning van educatie? Is het veilig om via een oudercommunicatie-app een ouder te vragen hoe een sonde

in te brengen? 'We hebben zeker niet op alle vragen een antwoord', benadrukt Rohn. 'Toch willen we niet haasten maar het juist in kleine stapjes doen. Als wij het niet overzien, overziet niemand het. Daarbij zijn we een kleine organisatie en doen wij drieën dit naast ons werk. De documenten en actielijsten van Kennisnet zijn daarom erg waardevol. Bovendien starten zowel Bloemen als Ghaderi binnenkort met een opleiding tot functionaris voor gegevensbescherming, waardoor de kennis over privacy binnen de organisatie toeneemt.'

Geïnformeerd blijven

'Omdat De Kleine Prins ook met medische gegevens werkt, moeten we extra zorgvuldig zijn', sluit Bloemen af. 'Toch mag er geen angstcultuur ontstaan, dat geen van de medewerkers - bang de privacy-regels te overtreden - meer iets durft te versturen. Daar komt bij dat we sommige ouders dagelijks wel moeten informeren, aangezien hun kind niet kan communiceren. Dit kan haast niet zonder gebruik te maken van de digitale weg. Het is aan ons om dit in goede banen te leiden.' ■

Eerste hulp bij gescheiden ouders

Tekst

Nienke Daniëls,
senior juridisch adviseur

n.daniels@vbs.nl
helpdesk@vbs.nl

www.vbs.nl/ledenvoordeel/
vbs-helpdesk

Elke school krijgt er mee te maken: gescheiden ouders van leerlingen. Een scheiding heeft vaak een behoorlijke impact op de ouders en het kind. Maar ook op school kan een (vecht)scheiding gevolgen hebben. Denk aan ouders die niet langer samen naar het 10-minutengesprek willen komen, over elke beslissing rondom het kind strijden of uitspraken over de scheiding bij leerkrachten proberen te ontlocken. Hoe hiermee om te gaan? De vijf meest gestelde vragen.

vraag #1

Waarover moet ik welke ouder informeren?

Ga eerst na wie van de ouders het ouderlijk gezag over het kind heeft. Hebben beide ouders het gezag, dan zijn zij samen verantwoordelijk voor beslissingen aangaande het kind. Weigeren ouders die samen het gezag hebben elkaar op de hoogte te brengen of spreken ze elkaar niet meer, dan moet u beide ouders in gelijke mate informeren. Dit kan dubbel werk betekenen. Verder is het sterk aan te raden de echtscheidingspapieren op te vragen, om zelf goed geïnformeerd te zijn.

Heeft één van de ouders het gezag over het kind, dan kunt u volstaan met het informeren van en het voeren van rapportgesprekken met die ouder. Het Burgerlijk Wetboek bepaalt namelijk dat de ouder met het gezag de ouder zonder gezag

moet informeren over belangrijke zaken die het kind aangaan. Vraagt de ouder zonder gezag desalniettemin zelf (actief) om informatie over het kind, dan verplicht het Burgerlijk Wetboek u om deze informatie te geven. Om welke informatie dit gaat? In ieder geval belangrijke feiten en omstandigheden die het kind, diens verzorging en opvoeding betreffen. Denk aan de cognitieve of sociaal-emotionele ontwikkeling. U hoeft overigens niet op het verzoek in te gaan wanneer het belang van het kind zich hiertegen verzet. Of wanneer u de gevraagde informatie ook niet aan de ouder met gezag heeft gestuurd. Vraagt een ouder zonder gezag informatie bij u op, vergeet dan niet de ouder met het gezag hierover te informeren.

‘Uw reactie kan ingezet worden in de juridische strijd tussen de scheidende ouders.’

vraag #2

Welke informatie mag ik aan een nieuwe partner geven?

Heeft een van de ouders een nieuwe partner, dan mag de school niet zonder meer informatie over de voortgang van het kind aan hem of haar verstrekken. Hier is toestemming van de andere ouder (met gezag) voor nodig. De Wet bescherming Persoonsgegevens bepaalt immers dat de nieuwe partner een derde is en dat scholen zonder toestemming van de ouders met gezag, geen informatie over leerlingen aan derden mogen verstrekken. En zelfs als er toestemming is, mag u weigeren informatie te verstrekken aan de nieuwe partner. U hoeft tenslotte alleen de ouders te informeren en niet een derde.

De situatie is anders wanneer de nieuwe partner gezien moet worden als verzorger (of voogd) van het kind. Op grond van de Wet Primair Onderwijs en de Wet Voortgezet Onderwijs worden personen die als verzorger aangemerkt worden, ook als ouder gezien. In dat geval heeft de nieuwe partner wel recht op informatie over de voortgang van het kind en mag hij of zij bij ouderavonden aanwezig zijn. U hoeft hier geen toestemming van de andere ouder voor te vragen.

vraag #4

Tegen de afspraken in komt de partner het kind ophalen, wat nu?

Soms komt een ouder (zeg de vader) zijn kind ophalen tegen de afspraken van het co-ouderschap in. Is er een contactverbod met de vader, dan mag het kind onder geen beding met hem mee. Is dit niet het geval en u kunt de moeder niet bereiken, dan geldt een soort onderzoeksplicht. Misschien heeft de moeder gezegd dat hij gevaarlijk is? Is dat stemmingmakerij of heeft u dezelfde ervaringen? Hoe reageert het kind als dat zijn vader ziet? Bij sterke twijfels, geef het kind niet mee aan de vader. Wat uw keuze ook is, maak een schriftelijk verslag van alles wat is gezegd en afgesproken.

vraag #3

Wat mogen leerkrachten over de scheiding zeggen?

'Juf, vind je dat mijn kind de laatste tijd ook wat stiller is? Komt het door de scheiding? Heeft ze het daar wel eens over? Vertoont ze dit gedrag ook als mijn ex haar komt ophalen?' Zomaar wat vragen, die op het eerste oog met de gemoedstoestand van het kind te maken lijken te hebben. Maar, pas op! De reactie van de leerkracht kan ingezet worden in de juridische strijd tussen de scheidende ouders. In het ergste geval wordt de leerkracht opgeroepen om te getuigen.

Om dit te voorkomen is het belangrijk voor leerkrachten en schoolbestuurders om zich zo neutraal mogelijk op te stellen. Maak hier goede afspraken over in het protocol 'hoe om te gaan met gescheiden ouders'. Bijvoorbeeld dat de leerkracht, bij een gevoelige echtscheiding of ernstige conflicten tussen gescheiden ouders, - als uiterste middel - voor informatie over het kind verwijst naar de directeur.

vraag #5

Ik wil mijn kind inschrijven op een andere school, werkt u even mee?

Een van de gescheiden ouders gaat verhuizen en schrijft zijn kind in op een andere school. In dat geval doet u er goed aan te onderzoeken of de andere ouder met gezag het met deze inschrijving eens is. Weet u of behoort u te weten dat de andere met het gezag belastende ouder niet op de hoogte is van de inschrijving of het hiermee oneens is, dan mag u de in- of uitschrijving niet accepteren. De ouder moet dan eerst zelf voor instemming van de andere ouder zorgen. Komen de ouders er niet uit en komt het kind daardoor thuis te zitten, schakel dan de leerplichtambtenaar in. Heeft slechts een ouder het gezag, dan mag u de in- en uitschrijving accepteren zonder toestemming van de ouder zonder gezag. ■

Curriculum.nu kiest voor doorgaande lijn en meer samenhang

Curriculum.nu, de curriculumvernieuwing voor het po en vo, is in volle gang. Drie docenten van deelnemende VBS-scholen gingen op de Joodse Scholengemeenschap Maimonides met elkaar in gesprek over hun visie op het vakgebied Mens & Maatschappij. ‘Mijn zoontje van acht zei pas dat aardrijkskunde en geschiedenis één vak zouden moeten zijn. Hij snapt dat.’

Auteur
Jaan van Aken

Cartoon
Saltooo

www.curriculum.nu

Op het zonnige dakterras van Joodse Scholengemeenschap Maimonides in Amsterdam zitten drie docenten: Daan Dictus is docent geschiedenis op het Nieuwe Lyceum in Bilthoven en lid van het ontwikkelteam Mens & Maatschappij (M&M) van Curriculum.nu. Zira Roozendaal is sectorleider brugklas-mavo en coördinator Joodse Identiteit en Kimber van Valkenburg is docent geschiedenis en onderwijsontwikkelaar. Beiden werken bij Maimonides, die ontwikkelschool is voor M&M (zie kader).

Ontwikkelschool

‘Omdat het curriculum van Maimonides ook op de schop gaat, wilden we graag ontwikkelschool voor curricu-

lum.nu zijn’, vertelt Roozendaal. ‘De school wil M&M gebruiken om - te beginnen in de brugklas - interdisciplinair en vakoverstijgend te gaan werken. In september starten we in de brugklas met een ander curriculum waarin we projectmatig gaan werken, vakken integreren en verdieping en uitdaging bieden, met aandacht voor 21st century skills.’ Roozendaal en Van Valkenburg zijn dan ook blij met de - enkele weken voor dit gesprek gelanceerde - visie voor M&M.

Deze visie betreft een aanzet tot een gezamenlijke visie voor het vakgebied M&M. De kern daarvan is: de vakken aardrijkskunde, geschie-

denis, economie, maatschappijleer en filosofie worden waar mogelijk in samenhang gegeven, maar er komt niet één verplicht vak M&M. Wel komt er een doorlopende leerlijn tussen po en vo. Verder wordt de lesstof gekoppeld aan actuele vraagstukken en persoonlijke verhalen van leerlingen, en is er aandacht voor vaardigheden als kritisch denken, sociaal-culturele vaardigheden en probleemoplossend denken.

‘De visie is een schets met dun potlood, dat voelt voor mij heel prettig. Zo houd ik ruimte om als docent het onderwijs zelf in te vullen’, vindt Van Valkenburg. Roozendaal vult aan: ‘Positief is dat de leefomgeving van leerlingen een belangrijk uitgangspunt is. De aandacht voor diversiteit in het curriculum is wat onze leerlingen erg nodig hebben omdat ze vaak opgroeien in een beschermd milieu.’

Soepelere overgang

De doorgaande leerlijn van po naar vo en meer samenhang, vinden ze belangrijk. ‘Leerlingen hebben veel

‘Als docent houd ik ruimte het onderwijs zelf in te vullen.’

lesstof al een keer gehad. Met één lijn kun je een stap verder zetten. Ook ben ik voorstander van meer samenhang tussen vakken', merkt Roozendaal op. Van Valkenburg vertelt dat Maimonides subsidie aanvraagt om de overgang te versoe- pelen. 'We willen leerlingen in het basisonderwijs vast vakken bij ons laten volgen omdat ze zich willen verdiepen of omdat ze juist extra on- dersteuning nodig hebben. Het zou mooi zijn als we het vakgebied M&M van groep 1 in het basisonderwijs tot en met klas 6 in het voortgezet onderwijs kunnen inzetten. En dat we daar een kapstok aan vaardig- heden aan kunnen hangen', oppert ze enthousiast.

Ook Roozendaal vindt het belang van vaardigheden in de visie 'heel ambitieus en heel fijn'. Ze licht toe: 'Het is ambitieus om zoveel in het onderwijs te willen veranderen. De meeste docenten zijn gewend in hun klaslokaal te focussen op hun eigen vak en doen dat al twintig, dertig jaar op dezelfde manier. Het zijn geweldige vakdocenten, maar ze vergeten soms te kijken naar wat kinderen nodig hebben. En deze generatie is anders dan in de jaren tachtig, toen ik zelf op school zat. Kinderen groeien op met digitale middelen en willen kennis kunnen toepassen. Het aanleren van infor- matievaardigheden is heel belangrijk voor deze generatie.'

Samenhang

Daan Dictus vindt de feedback heel waardevol. 'Ik ben blij dat de visie wordt geïnterpreteerd zoals we het bedoelen. We zijn lang bezig geweest met doorlopende leerlijnen bij Curriculum.nu. Nu gaat het op de basisschool over jagers en verzamelaars, in de brugklas nogmaals en soms in de bovenbouw nog een keer. Het zou mooi zijn als po en vo beter aansluiten en daarna het vervolgonderwijs.'

Het zoeken naar samenhang is even moeilijk als belangrijk merkt hij. De vakverenigingen zeiden: 'We proberen het al vijftig jaar en het lukt al vijftig jaar niet. Wat gaan jullie doen dat het nu wel lukt?' Goede vraag volgens Dictus. 'Als er nu samenhang is tussen verschillende vakken is dat toeval, want het zit niet structureel in

de programma's. Wat wij beogen is de samenhang structureel en behapbaar- der te maken.'

Welke verwachtingen ze hebben van het eindresultaat? Roozendaal vindt het delen van *good practices* het allerbelangrijkst. 'Het meest waar- devol voor mij zou zijn als er straks een lijst van vijftig *good practices* ligt. Laat simpelweg zien wat er ge- beurt in het land en pik daaruit wat je aanspreekt.' Dictus vertelt dat het eindresultaat naar de Tweede Kamer gaat. 'Daar gaat iedere partij er ook iets van vinden. Uiteindelijk wil je een curriculum neerleggen dat ze niet naast zich neer kunnen leggen. Ik hoop dat leerlingen en het onderwijs er verder mee komen, daar doe je het voor.' ■

Curriculum.nu

Curriculum.nu is de curriculumherziening voor het po en vo. Negen ontwikkelteams van leraren en schoolleiders maken keuzes voor doelen en inhouden voor hun leergebied. De ontwikkelteams werken in 2018 in vier sessies van drie dagen aan de visie, grote opdrachten en bouwstenen voor het leergebied. Daarnaast zijn er ontwikkelscholen die input en feedback geven op de tussenopbrengsten van ontwikkelteams. Het eindresultaat ligt er begin 2019 en vormt de basis voor herziening van kerndoelen en eindtermen.

Wat nou: geen diploma?!

Auteur
Helga van Kooten

Beeld
Klaas Huijsman

www.kandinskycollege.nl

Het Kandinsky College in Nijmegen biedt gezakte leerlingen maatwerk. Ze hoeven hun laatste jaar niet helemaal over te doen. En soms zelfs helemaal niet. Klaas Huijsman, afdelingsleider vwo: ‘We zochten een oplossing voor het probleem van leerlingen die zich tegen heug en meug opnieuw door de examenstof heen moeten werken. Nu kunnen we leerlingen gemotiveerd houden en aan een diploma helpen.’

Op de meeste scholen hebben ze maar twee opties voor leerlingen die – ook na een eventuele herkansing – gezakt zijn voor hun eindexamen: óf ze doen het hele jaar over óf ze gaan deelcertificaten halen, bijvoorbeeld via het volwassenenonderwijs (vavo). Het Kandinsky College biedt sinds twee jaar daarnaast nóg twee mogelijkheden aan, al hangt het van de omstandigheden af voor welke van deze twee mogelijkheden leerlingen in aanmerking komen.

De eerste optie wordt de septemberroute genoemd. Deze route is weggelegd voor leerlingen die nét niet zijn geslaagd en die alsnog hun diploma kunnen halen door van één vak het cijfer op te hogen. Daarbij gaat het om vakken die buiten het centraal schriftelijk examen vallen. Soms lukt het met het combinatiecijfer, door het profielwerkstuk te herzien. Soms lukt het met een vak zoals maatschappijleer. Het voordeel van de septemberroute is dat gezakte leerlingen geen vertraging oplopen. Na de zomervakantie kunnen ze alsnog aan hun studie beginnen.

De tweede mogelijkheid is de deelcertificatenroute, niet via het volwassenenonderwijs maar het Kandinsky zelf. Hierbij gaat het om leerlingen met drie onvoldoendes op hun eindlijst. Deze vakken zullen ze tijdens het volgende schooljaar opnieuw moeten doen, aangevuld met een of twee andere vakken (omdat ze anders wel érg weinig op hun bord hebben liggen). ‘Roostertechisch hebben ze dan een licht jaar’, zegt Huijsman. ‘Vakken waarvoor ze een voldoende hadden, hebben ze bijna niet meer. Ze houden dus tijd over en dat is winst. We zien leerlingen die tijd vullen met een bijbaantje. Of met een cursus aan de Radboud Universiteit. Of ze hebben gewoon een rustig jaar, dat kan natuurlijk ook.’

Regelluwe scholen

Het Kandinsky College, dat lid is van VBS, kan de september- en de deelcertificatenroute aanbieden doordat het als excellente school deelneemt aan het experiment Regelluwe scholen. Hierbij mogen scholen afwijken van bepaalde wet- en regelgeving, wat meer ruimte geeft voor eigen initiatieven. De hamvraag bij al deze eigen initiatieven is: leidt de extra ruimte tot verbetering van het onderwijs? Afgelopen januari heeft minister van Onderwijs Arie Slob aangekondigd het experiment te gaan uitbreiden. Deze uitbreiding komt erop neer dat een beperkt aantal scholen zich bij bestaande initiatieven kan aansluiten. Deze scholen hoeven niet per se het predicaat excellent te hebben. Huijsman: ‘De reden dat wij aan het

‘Maatwerk is een hoop gedoe, maar tegelijkertijd is het goud waard.’

project Regelluwe scholen meedoen is, omdat we maatwerk een groot goed vinden. Geen twee leerlingen zijn tenslotte hetzelfde. We hebben geprobeerd een oplossing te zoeken voor het probleem van leerlingen die het hele examenjaar tegen heug en meug opnieuw moeten doen. Met de september- en de deelcertificatenroute kunnen we leerlingen gemotiveerd houden en aan een diploma helpen.'

Zelfstandigheid

De september- en deelcertificatenroute worden nu voor het tweede jaar aangeboden. In het eerste jaar was het slagingspercentage op het Kandinsky met 86 procent veel lager dan normaal. Uiteindelijk volgden acht havo-leerlingen en twaalf vwo-leerlingen de septemberroute, en twintig leerlingen het deelcertificatenjaar. In het tweede jaar was 93 procent geslaagd, ging maar één leerling de septemberroute doen en tien leerlingen het deelcertificatenjaar. Mavo-leerlingen hebben tot nog toe niet deelgenomen aan deze alternatieve routes. 'Die zijn jonger dan havo- en vwo-leerlingen. Voor hen is het vaak iets te hoog gegrepen qua zelfstandigheid. In hun geval is het beter in een klassensituatie te blijven en te doubleren.' Slechts één leerling slaagde er niet in zijn diploma alsnog te halen. Hij nam deel aan de septemberroute. 'Terugkijkend hadden we hem direct naar de vavo moeten laten gaan. Voor sommige leerlingen is een nieuwe start beter. Maar op school blijven heeft voordelen. Soms kun je bij ons bijvoorbeeld toetscijfers laten staan. Bij de vavo is dat niet zo. Het gaat nu gelukkig goed met deze leerling.'

Gatenkaasrooster

Intussen heeft ook het Kandinsky Collega bijgeleerd. Evaluaties leverden een paar verbeterpunten op. Die punten zijn in het tweede jaar aangepakt. Zo wordt een profielwerkstuk in de septemberroute niet meer door één docent beoordeeld, maar standaard door twee docenten. 'Voor een docent kan het heel onprettig zijn om helemaal alleen te moeten beslissen of een leerling doorgaat of niet. Dat is ook nogal een verantwoordelijkheid. Zeker als een leerling duidelijk hard heeft gewerkt, maar het niveau van het werkstuk nog steeds twijfelachtig is.' Een tweede verandering betreft de mentoren. In het eerste jaar mochten de leerlingen van de

deelcertificatenroute hun eigen mentor kiezen. Vaak bleven ze bij de mentor die hen in hun laatste jaar had begeleid. 'Het gevolg was dat een hele zwik aan mentoren zich moest inwerken. Wanneer mag een leerling bijvoorbeeld een toets overslaan? Ook lag het gevaar op de loer leerlingen uit het oog te verliezen. Want al deze leerlingen hebben een gatenkaasrooster van jewelste, met het risico dat ze lessen gaan skippen.' Daarom is er in het tweede jaar gekozen voor één mentor voor alle deelcertificatenleerlingen. Zij houdt de regels in de gaten en zorgt ervoor dat de leerlingen contact houden met de school. Huijsman: 'Het heeft de nodige tijd gekost om de kaders goed neer te zetten. Maatwerk is een hoop gedoe. Je komt allerlei uitzonderingen tegen. Tegelijkertijd is maatwerk goud waard. We zijn blij dat we het onze leerlingen kunnen bieden.' ■

Oprichten Integraal kindcentrum is schaken op drie borden

Tekst
Yvette Vervoort,
 adviseur en projectleider
 IKC, en samenwerkings-
 partner van VBS

www.buro8020.nl

Een Integraal Kindcentrum (IKC) oprichten kan heel eenvoudig zijn. Probeer niet vanuit een bestaande school en een bestaande kinderopvang te starten, maar begin op een nieuwe locatie meteen een hagelnieuw IKC. Zo word je niet gehinderd door ingesleten ideeën, structuren of belangen. De praktijk is echter vaak weerbarstiger. Met het oprichten van een IKC verander je een bestaande situatie, en zoiets stuit altijd op weerstand. Die weerstand kom je op drie niveaus tegen, en voor het starten van een IKC moet je dus op drie borden tegelijk kunnen schaken.

Het eerste niveau is de uitvoering. Kunnen de leerkrachten en pedagogisch medewerkers met elkaar door één deur? Heeft iedereen dezelfde visie op hoe kinderen zich ontwikkelen en leren? In theorie benut je met een IKC de kennis en vaardigheden van pedagogisch medewerkers én leerkrachten. Dus de kennis over sociaal-emotionele ontwikkeling en spelend leren, én de kennis over het aanleren van cognitieve vaardigheden. Dat kan elkaar versterken, maar hoe maak je dat concreet? Daar zal elk team het eigen antwoord op moeten vinden en daar begeleid ik ze onder andere bij.

Het tweede niveau is dat van het management - de directie. Daarbij draait het al snel om de vraag wie de baas wordt en over wát precies. Een school heeft vaak een directeur en een adjunct-directeur. Daar komt dan een manager kinderopvang bij, die ook vaak weer een regiomanager of

clustermanager boven zich heeft. In het slechtste geval krijg je zo vier managers op één locatie: dat is niet echt een garantie voor een eenduidige aansturing. Dus moet je de managementstructuur anders indelen. Je kunt bijvoorbeeld denken over één manager voor alle kinderen van nul tot zes jaar. Voor scholen is dat een revolutie, maar het kan best werken.

Het derde niveau is dat van het bestuur. Daar wordt gedacht over strategische en principiële zaken, zoals: hoe zetten we het geld zo efficiënt mogelijk in, terwijl de publieke en private geldstromen gescheiden blijven? En wat als school één al met de ene kinderopvang samenwerkt en school twee met de andere? Hoe synchroniseren we - of niet - de cao en het functiehuis van het onderwijs en de kinderopvang? Ook hier - u voelt hem al aankomen - zijn geen blauwdrukken en moet ieder bestuur de eigen weg vinden.

Voor dat vinden van die eigen weg is, op alle drie de niveaus, lef nodig. Lef om de bestaande structuren en belangen los te laten. Met blijven doen wat je altijd deed, wordt het niets: je moet los zien te komen van de oude aanpak en denkbeelden. Wat daarbij de doorslag kan geven is om te denken vanuit het perspectief van het kind. Vind je dat in een IKC de brede ontwikkeling van kinderen gestimuleerd wordt, met een breed aanbod van spelen en leren en een doorgaande lijn van nul tot 13 jaar? Als het antwoord volmondig 'ja' is, zie ik de schaakpartij op de drie borden met vertrouwen tegemoet. ■

Vierdelige serie over oprichten school

Vanaf volgend schooljaar ontvangen vier (nieuwe) basisscholen op algemeen bijzondere grondslag, met ondersteuning van VBS, bekostiging. Wat drijft de oprichters van deze scholen? Wat komt er allemaal kijken bij het oprichten van een school? Wat komt eerst en wat kan later? In een vierdelige serie – te vinden op de nieuwspagina van vbs.nl – wordt hierover verteld. ‘Onze school is een oplossing voor de mismatch met passend onderwijs voor (hoog)begaafden’, aldus directeur en oprichter Sella van de Griend van HAPPY KIDS Basisschool Xperience in Utrecht.

 www.vbs.nl/vbs/nieuws/happy-kids-groeit-zonder-bekostiging-al-uit-zijn-jasje

Gaat de zorgplicht al in bij aanmelding leerling?

De regel is dat een school zorgplicht heeft zodra ze een aanmeldformulier ontvangen heeft. Een mail waarin een ouder alle informatie zelf vermeldt, geldt ook al als een aanmelding. Een lastige situatie kan ontstaan als een school uit voorinformatie al weet dat een leerling extra ondersteuning nodig heeft, en de school vermoedt dat deze extra ondersteuning niet geboden kan worden. Vanwege de zorgplicht die na aanmelding is ontstaan, is het juridisch in dit stadium niet mogelijk de leerling niet toe te laten. In dit online artikel legt VBS netwerkregisseur Nienke Daniëls uit hoe te handelen.

 www.vbs.nl/vbs/nieuws/gaat-zorgplicht-al-in-bij-aanmelding-van-een-leerling

Privacyverklaring VBS is aangepast aan de Algemene Wet Verordening Gegevensbescherming (AVG)

VBS deelt actief kennis volgens leden

De diensten van VBS die leden het meest waarderen zijn: belangenbehartiging, de VBS Helpdesk, advisering op maat en de informatievoorziening. Dit blijkt uit de reacties op de VBS-ledenenquête. De overgrote meerderheid van de leden voelt zich verbonden met en ziet het belang van VBS. Zij zien VBS als een betrouwbare netwerkorganisatie die actief is met kennisdeling. Een verbeterpunt is dat VBS nog meer zichtbaar mag zijn, vooral op bijeenkomsten die relevant zijn voor de scholen van de leden. Wij zijn aangemoedigd en laten binnenkort nog meer van ons zien en horen!

 www.vbs.nl/vbs/nieuws/leden-zien-vbs-als-betrouwbare-netwerkorganisatie-die-actief-kennis-deelt

Oproep tot nog betere samenwerking

De onderwijsprestaties in het po en vo zijn de afgelopen twintig jaar gedaald, constateert de Onderwijsinspectie in De Staat van het Onderwijs 2016-2017. Door sociaal-economische segregatie dreigen ongelijke kansen en grote schoolverschillen te worden versterkt. De inspectie roept op tot nog betere samenwerking en VBS sluit zich hierbij aan. Het is een groot goed dat scholen autonomie hebben. Daar hoort echter ook een maatschappelijke opdracht bij om met alle belanghebbenden binnen en buiten de school zo goed mogelijk onderwijs voor alle leerlingen te bieden.

 www.vbs.nl/vbs/nieuws/betere-samenwerking-voor-maatschappelijke-taak

Tip: Lees de blog van VBS-directeur Edward Moolenburgh over hoe samen te werken in het onderwijs

Hoop op uitrollen leerconcept

De 2de Van der Huchtschool ontving dit jaar samen met 48 andere scholen het predicaat Excellente School. Een titel om trots op te zijn, maar wat de school betreft ondergeschikt aan de echte winst van hun leersysteem: gelukkige kinderen. Met maatwerk van a tot z bewijst de pionierende basisschool in Soest dat kinderen met gedragsproblemen wel degelijk kunnen slagen op een reguliere basisschool.

Tekst
Katja Tremio

Beeld
2de van der Huchtschool

www.vanderhucht-overhees.nl

‘Voordat wij startten met ons leerconcept trokken wij, meer dan gemiddeld, kinderen met gedragsproblemen aan’, vertelt Karola Schipper, leerkracht, intern begeleider en bouwcoördinator van de school. ‘Onze school stond in de omgeving bekend om haar rust en regelmaat en dat sprak aan. Maar zelfs met een maximaal arrangement van 5 keer een half uur per week aan individuele begeleiding, konden wij deze kinderen niet geven wat ze nodig hadden. Directeur Rick Mast en ik legden - nu 2 jaar geleden - bij samenwerkingsverband De Eem een nieuwe aanpak neer.’

Ontstaan groep Aarde

‘Bij het samenstellen van het leerplan keken we eerst naar wat de kinderen echt nodig hadden. We kwamen uit bij de volgende pijlers: leerkracht nabijheid, sociaal emotionele stimulans, het ontwikkelen van de executieve functies en begeleiding bij de primaire vakken. Zo ontstond groep Aarde. We begonnen met twaalf kinderen uit de groepen 4, 5, 6, 7 en 8, die allemaal hun eigen leer- en gedragsproblemen hadden. Denk hierbij aan autisme spectrum stoornis, taalontwikkelingsproblematiek of een laag IQ. Inmiddels is de groep uitgebreid naar zeventien kinderen. Zij krijgen in de ochtend les in de primaire vakken in groep Aarde en keren na de lunch terug naar hun jaargroep. Daarmee volgen ze alle andere lessen, excursies en gastlessen en hebben ze pauze.’

Voordelen leerconcept

Van de zeventien Aarde-kinderen zouden er officieel vijftien naar het speciaal (basis) onderwijs gaan. ‘Dat zij hier gelukkig zijn én stappen maken is fantastisch. Dit komt vooral door de gerichte aandacht die deze groep in de ochtenduren krijgt. De kinderen vinden rust in groep Aarde, onder andere omdat ze op hun vertrouwde school in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven. Ze mogen zichzelf zijn en worden gewaardeerd om wie ze zijn. Daarnaast scheelt de aanpak het samenwerkingsverband ontzettend veel geld. Waarmee ik niet wil zeggen dat we zonder het speciaal (basis)onderwijs kunnen. Heel soms helpt zelfs een groep Aarde niet genoeg en heeft een leerling deze aanpak vijf dagen per week nodig’, aldus Schipper.

Persoonlijk leerprogramma

De kinderen in groep Aarde hebben allemaal een persoonlijk leerprogramma. Dit wil zeggen dat zij per vak op het niveau werken dat bij

‘Wij onderwijzen met succes kinderen die anders uitstromen naar speciaal (basis)onderwijs.’

hen past. Schipper: 'Zo is er een meisje uit groep 8 dat rekt op groep 6-niveau, taal en begrijpend lezen leert op groep 7-niveau en spelling verder ontwikkelt op groep 8-niveau. Dit soort maatwerk – passend onderwijs pur sang - vereist per leerling een ontzettend nauwgezette planning. Dit betekent dat leerkrachten sterk vooruit plannen en hun werk op de klas en op hun collega's moeten afstemmen. Dat kan alleen als je een flexibel team bent en elkaar 100 procent steunt.'

Gasten

Het concept doet meer dan het begeleiden van de zeventien bijzondere leerlingen. Groep Aarde ontvangt ook gasten die flexibel aansluiten bij de groep. Denk aan (hoog)begaafde kinderen die extra uitdaging nodig hebben (groep Water) en kinderen die extra ondersteuning kunnen gebruiken (groep Vuur). 'Dan zitten er wel eens 28 kinderen in de klas. En nee, dat is niet druk. Alle kinderen snappen het concept. Ze nemen plaats en werken zelfstandig. Als ze een vraag hebben, gaan ze aan de "vergadertafel" zitten. Wij helpen hen zodra het kan. Alle professionals die verbonden zijn aan de 2de Van der Huchtschool, zoals een logopedist, vallen onder de groep Lucht. Zo heeft onze school iedere vorm van aandacht ondergebracht in een effectief leersysteem.'

Maximale steun

'Wat ons concept zo succesvol maakt, is het feit dat iedere betrokkene deze aanpak steunt', gaat Schipper verder. 'Het samenwerkingsverband, het bestuur, de algemeen directeur, maar vooral ook het team en de ouders. We doen er alles aan om dit succes te borgen. Zo houden we logboeken bij over alle zeventien kinderen, zijn de leerkrachten eindverantwoordelijken en dus aanwezig bij ieder gesprek, ligt de planning voor een Aarde-kind iedere woensdag standaard klaar en delen we alles met de ouders. We bellen, mailen, maar het liefst nodigen we hen uit om te praten met elkaar, open en eerlijk.'

Ambitie

Met het predicaat excellent op zak hoopt de 2de Van der Huchtschool dat meer scholen in Nederland getriggerd raken door deze aanpak. 'Wij zijn het levende bewijs dat ons concept werkt. We staan dan ook open voor kennisdeling en ontmoetingen, zodat we kunnen praten over implementatie van het concept binnen andere scholen. Onze missie is meer gelukkige bijzondere kinderen binnen het regulier onderwijs!' ■

Wat houdt het predicaat Excellente School in?

Het predicaat Excellente School is een predicaat voor scholen met bijzondere kwaliteiten en voor scholen die uitblinken in een specifiek excellentieprofiel. Meedoen aan het traject levert niet alleen het predicaat op, maar heeft vaak een positief effect op de school, het team en de leerlingen. Het belangrijkste doel van Excellente Scholen is kwaliteit zichtbaar maken en overdragen.

Starten met VBS voor het po

Datum: 26 september

Tijd: 19 - 22 uur

Locatie: Utrecht

SAVE THE DATE! Start het schooljaar met VBS

Starten met VBS
Woe 26 september 2018
19-22 uur
Domstad Utrecht

Begin het nieuwe schooljaar goed geïnformeerd en kom naar **Starten met VBS voor het po**: voor nieuwe en ervaren (vrijwillige) bestuurders en directeuren in het po, op **woensdagavond 26 september** in Utrecht.

Tijdens deze interactieve avond komen er verschillende actuele onderwerpen aan bod. VBS-leden kunnen hierover in gesprek met een aantal deskundige gasten.

Voor startende bestuurders is er een workshop over de rol van het bestuur, het interne toezicht en de verhouding tussen bestuur en directie. Andere actuele thema's zijn personeelsbeleid, bedrijfsvoering en ledenvoordelen.

Daarnaast is er voldoende gelegenheid om uw netwerk en kennis uit te breiden. Komt u ook op woensdag 26 september? Houd VBS.nl en onze sociale media in de gaten voor verdere informatie.

Verbindend voor diversiteit in onderwijs